

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ privind decarbonizarea sectorului energetic

În vederea asigurării respectării obligației statului român de a adopta până la data de 30 iunie 2022 cadrul legal privind decarbonizarea sectorului energetic, prin care se stabilește data limită pentru încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huilă, calendarul retragerii din exploatare a capacității totale instalate pe bază de lignit și huilă și calendarul de închidere a carierelor de lignit și a minelor de huilă,

având în vedere că eliminarea etapizată a centralelor electrice pe bază de lignit și huilă constituie primul element de reformă al Componentei C6. Energie, din cadrul Pilonului I. Tranziția verde al Planului Național de Redresare și Reziliență,

ținând cont de necesitatea adoptării de urgență a dispozițiilor legale prin care să se creeze cadrul normativ pentru eliminarea etapizată din mixul energetic a producției de energie electrică pe bază de lignit și huilă, mecanismele administrative și instrumentele adecvate în scopul implementării măsurilor stabilite,

luând în considerare orizontul de timp determinat, respectiv data de 30 iunie 2022, dată limită, astfel cum a fost asumată prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Reforma 1. Componenta 6. Energie, pentru intrarea în vigoare a proiectului de act normativ ce reglementează decarbonizarea sectorului energetic,

având în vedere că urgența adoptării acestui act normativ constă în necesitatea respectării datei limită de intrare în vigoare a actului normativ, respectiv, data de 30 iunie 2022, creând astfel, cadrul legal pentru decarbonizarea sectorului energetic, precum și organizarea sistemului de implementare a măsurilor stabilite prin proiectul de act normativ, care vizează aspecte tehnice, organizatorice și luarea tuturor măsurilor pentru diminuarea impactului social,

ținând cont că în lipsa unei reglementări imediate, care stabilește calendarul și modalitatea de eliminare a cărbunelui din mixul energetic, va conduce la întârzierea respectării datei limită privind încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huilă, a implementării la termen a calendarului de închidere a capacității totale instalate pe bază de lignit și huilă și a calendarului de închidere a carierelor de lignit și a minelor de huilă, cu consecințe negative asupra gradului de absorbție a fondurilor europene alocate României,

având în vedere necesitatea instituirii cu celeritate a cadrului legal, stabilit ca reformă prin Planul Național de Redresare și Reziliență, care să stabilească termenele de închidere a grupurilor energetice cu funcționare pe lignit și huilă, respectiv termenele pentru închiderea carierelor de lignit și a minelor de huilă, se impune luarea unei măsuri imediate pentru reglementarea acestor aspecte pe calea ordonanței de urgență, ținând cont de faptul că la acest moment, reglementarea la nivel de lege nu se poate realiza prin procedura obișnuită de legiferare, întrucât procedurile parlamentare presupun o perioadă mai îndelungată de timp,

ținând cont de faptul că lipsa unei reglementări clare, unitare și imediate, care să stabilească calendarul și modalitatea de eliminare a cărbunelui din mixul energetic, va conduce la întârzierea implementării la termen a calendarului de închidere definitivă a grupurilor energetice cu funcționare pe lignit și huilă, cu consecințe deosebit de grave asupra gradului de absorbție a fondurilor europene alocate României.

în considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul public general și constituie o situație extraordinară, a cărei reglementare nu poate fi amânată, pentru a nu genera întârzieri în implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, se impune adoptarea de măsuri imediate, pe calea ordonanței de urgență.

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență:

Art.1. Prezenta ordonanță de urgență stabilește cadrul legal general pentru eliminarea etapizată din mixul energetic a producției de energie electrică pe bază de lignit și huilă, termenele pentru închiderea grupurilor energetice cu funcționare pe lignit și huilă, măsuri pentru:

- a) asigurarea rezervei tehnice necesare funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național;
- b) extracția lignitului și huilei pentru punerea în siguranță a carierelor și minelor ce urmează a fi incluse în programul de închidere;
- c) reabilitarea și ecologizarea terenurilor aferente centralelor electrice închise și a carierelor și minelor care le deserveșc;
- d) reconversia profesională și recalificarea, precum și alte măsuri socio-economice pentru susținerea tranziției forței de muncă și a oportunităților economice la nivel local, inclusiv cele cu caracter de ajutor de stat pentru reducerea impactului socio-economic.

Art.2. Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se interzice construirea unor capacități energetice noi de producere a energiei electrice pe bază de lignit sau huilă.

Art.3. Se aprobă încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huilă, retragerea din exploatare și închiderea capacității energetice totale instalate pe bază de lignit și huilă de 4.920 MW, încetarea producției de lignit și huilă, executarea lucrărilor de punere în siguranță și a lucrărilor de închidere și ecologizare pentru cariere și mine până la data de 31 decembrie 2032.

Art.4. (1) Capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huilă rămase în funcțiune la 31 decembrie 2021 se retrag din exploatare și se închid după cum urmează:

- a) Complexul Energetic Oltenia – conform Planului de restructurare, aprobat prin Decizia C(2022) 553 final/26.01.2022;
- b) CET Craiova II - externalizare din Complexul Energetic Oltenia conform Planului de restructurare și închidere la 31 decembrie 2025;
- c) CET Govora - închidere la 31 decembrie 2025;
- d) Complexul Energetic Hunedoara (CET Paroșeni) - închidere la 31 decembrie 2030;
- e) UAT Municipiul Iași (Iași) - închidere la 31 decembrie 2025.

(2) Documentele doveditoare privind îndeplinirea obligației de retragere din exploatare și închidere se vor comunica ministerului de resort, de către operatorul economic care deține capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huilă, în termen de 5 de zile de la emiterea acestora de către autoritățile competente.

(3) Capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit ale Complexului Energetic Oltenia, respectiv grupurile energetice Turceni 4 și 5, Ișalnița 7, Rovinari 4, 5 și 6, în total 1965 MW putere instalată, constituie rezervă tehnică în perioada 2023 – 2030, pentru asigurarea funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național, conform Planului de restructurare, aprobat prin Decizia C(2022) 553 final/26.01.2022.

(4) Capacitatea de producere a energiei electrice pe bază de huilă din cadrul Complexului Energetic Hunedoara, respectiv grupul energetic Paroșeni 4, cu o putere instalată de 150 MW, va asigura, până la finalul anului 2030, neutralizarea huilei rezultată ca urmare a lucrărilor de punere în siguranță a zăcămintelor de huilă.

Art.5. Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei și Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica S.A. emit documentele ce decurg din închiderea capacităților de producere a energiei electrice aparținând operatorilor economici menționați la art. 4, alin. (1), potrivit atribuțiilor legale.

Art.6. (1) Carierele de lignit și exploatările miniere de huiță se închid și se ecologizează după cum urmează:

- a) Carierele Complexului Energetic Oltenia – conform Planului de restructurare, aprobat prin Decizia C(2022) 553 final/26.01.2022;
- b) Carierele Alunu și Berbești (CET Govora) – închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2027;
- c) Exploatările miniere ale Complexului Energetic Hunedoara:
 - Lupeni și Lonea – lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2026;
 - Livezeni și Vulcan - lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032.

(2) Lucrările de închidere și ecologizare menționate la alin. (1) se derulează cu respectarea măsurilor și condițiilor din actele de reglementare emise de autoritățile competente pentru protecția mediului în conformitate cu prevederile legislației de mediu în vigoare.

Art.7. (1) Pentru închiderea capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiță, stabilite conform art.4 alin.(1), se pot institui măsuri de sprijin, în condițiile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență.

(2) Măsurile de sprijin prevăzute la alin. (1) se stabilesc, în funcție de durata normală de funcționare a capacităților modernizate sau re tehnologizate oprite înainte de expirarea termenului duratei normale de funcționare, de către Ministerul Energiei în calitate de minister de resort, cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare și Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01 - Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie.

(3) Acordarea ajutoarelor de stat pentru facilitarea închiderii capacităților de producție pe bază de lignit și huiță se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea de către Comisia Europeană a măsurilor de sprijin prevăzute la alin.(2).

(4) Acordarea ajutoarelor de stat pentru capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit menționate la art. 4 alin.(3), se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea lor de către Comisia Europeană.

(5) Acordarea ajutoarelor de stat pentru capacitatea de producere a energiei electrice pe bază de huiă menționată la art. 4 alin.(4), se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea lor de către Comisia Europeană.

Art.8. (1) Pentru carierele de lignit care sunt incluse în programul de închidere se vor notifica măsuri de sprijin, de către ministerul de resort, în conformitate cu Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01- Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 18.02.2022, care se vor acorda după autorizarea acestora de către Comisia Europeană.

(2) Acordarea ajutoarelor de stat pentru închiderea carierelor de lignit prevăzute la alin.(1) se face anual, prin hotărâri ale Guvernului inițiate de către ministerul de resort.

Art.9. Planul de închidere a minelor de huiă care sunt deja incluse în programul de închidere autorizat de Comisia Europeană în temeiul Deciziei 2010/787 a Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive, va fi supus renotificării Comisiei Europene pentru modificarea termenelor de închidere și prelungirea perioadei de acordare a ajutorului de stat.

Art.10. (1) Pentru minele de huiă care nu sunt incluse într-un program de închidere autorizat de Comisia Europeană în temeiul Deciziei 2010/787 a Consiliului se notifică măsuri de sprijin de către ministerul de resort în conformitate cu Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01- Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie, care se vor acorda după autorizarea acestora de către Comisia Europeană.

(2) Acordarea ajutoarelor de stat pentru închiderea minelor de huiă prevăzute la alin.(1) se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, inițiate de către ministerul de resort.

Art.11. În cazul în care măsurile prevăzute la art. 8 - 10 nu se autorizează de către Comisia Europeană, operatorii economici au obligația respectării termenelor de închidere stabilite prin prezenta ordonanță de urgență.

Art.12. Persoanele care și-au pierdut locurile de muncă ca urmare a închiderii capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, precum și a închiderii exploatărilor miniere aferente, ca efect al prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, beneficiază de măsuri de protecție socială precum și de măsuri active de combatere a șomajului în condițiile prevăzute de lege și de prevederile contractelor colective sau individuale de muncă aplicabile, respectiv încheiate la nivelul fiecărui operator economic.

Art.13. (1) Persoanele prevăzute la art.12 beneficiază, în condițiile legii, de cursurile de formare profesională prevăzute în Planul Național de Formare Profesională elaborat potrivit legii, de către

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în conformitate cu cerințele pieței muncii, precum și cele de formare profesională identificate în Planurile Teritoriale pentru o Tranziție Justă și de învățământ dual.

(2) Persoanele care și-au pierdut locurile de muncă ca urmare a închiderii capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, precum și a închiderii exploatărilor miniere aferente pot beneficia de finanțare nerambursabilă pentru achiziția de sisteme fotovoltaice, din fonduri europene, în conformitate cu prevederile Programului Operațional Tranziție Justă.

Art.14. Solicitățile operatorilor economici din județele Gorj, Hunedoara și Dolj, afectați de procesul de decarbonizare sunt avute în vedere la elaborarea Planului Național de Formare Profesională prevăzut la art.13.

Art.15. Măsurile de sprijin prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se asigură din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Energiei și/sau fonduri europene prin Fondul de Tranziție Justă.

Art.16. Pentru menținerea funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național urmare închiderii capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, investițiile în capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de gaze naturale pot fi finanțate din fondurile financiare prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență și Fondul pentru modernizare.

Art.17. Minele de huiă închise pot fi incluse în circuitul turistic, cu respectarea prevederilor legale în vigoare privind siguranța și securitatea vizitatorilor.

Art.18. (1) Se înființează Comitetul Interministerial al Cărbunelui pentru coordonarea implementării procesului de decarbonizare, în condițiile prevederilor art. 34 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, având în componență reprezentanți ai următoarelor autorități ale administrației publice centrale și instituții ale prefectului: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerul Energiei, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Instituția Prefectului Gorj, Instituția Prefectului Hunedoara și Instituția Prefectului Dolj.

(2) Reprezentarea în cadrul Comitetului Interministerial al Cărbunelui înființat potrivit alin.(1) este asigurată la nivel de ministru sau înlocuitor desemnat la nivel de secretar de stat prin ordin de ministru și de prefect al județului.

(3) Activitatea Comitetului Interministerial al Cărbunelui este coordonată de un președinte, respectiv ministrul economiei, asistat de doi vice-președinți, respectiv ministrul finanțelor și ministrul investițiilor și proiectelor europene.

(4) Numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui se face prin Decizia prim – ministrului, în termen de 20 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență .

(5) Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului Interministerial al Cărbunelui se aprobă în prima sesiune de lucru al acestuia.

(6) Secretariatul Comitetului Interministerial al Cărbunelui este asigurat de 2 reprezentanți ai Ministerului Economiei și un reprezentant al Ministerului Energiei, numiți prin Ordin al ministrului economiei și ministrului energiei în termen de 10 zile de la data emiterii deciziei prim-ministrului menționată la alin.(4), care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(7) În termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei prim–ministrului privind numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui, prin ordin al ministrului economiei se înființează Comitetul consultativ pentru asistență privind aspectele relevante în implementarea programului de decarbonizare, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(8) Din Comitetul consultativ pentru asistență fac parte reprezentanți ai autorităților publice locale, sindicatelor reprezentative la nivel de ramură și la nivelul operatorilor economici producători de energie electrică utilizând drept combustibil cărbunele, organizațiilor neguvernamentale, operatorilor economici producători de energie electrică pe bază de lignit și huilă, reprezentanți cu statut de invitați din cadrul mediului universitar, precum și grupuri de experți specializați în domeniul energiei.

(9) Comitetul consultativ pentru asistență colaborează cu Comitetul Interministerial al Cărbunelui și Grupul de Lucru, și participă la sesiunile, la solicitările acestora, după caz.

(10) În termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei prim–ministrului privind numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui, prin ordin al ministrului energiei se înființează Grupul de Lucru pentru coordonarea și monitorizarea realizării activităților din cadrul procesului de decarbonizare, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(11) Grupul de Lucru este coordonat de secretarul de stat cu atribuții în domeniu din cadrul Ministerului Energiei.

(12) Din Grupul de Lucru fac parte specialiști din cadrul autorităților publice centrale și locale, reprezentanți ai Administrației Fondului pentru Mediu, Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, Autorității Naționale pentru Resurse Minerale și ai operatorilor economici producători de energie electrică pe bază de lignit și huilă.

(13) Regulamentul de organizare și funcționare al Grupului de Lucru se stabilește în prima ședință de lucru a acestuia.

(14) Secretariatul Grupului de Lucru este format din trei reprezentanți, salariați ai Ministerului Energiei, numiți prin ordinul ministrului energiei prevăzut la alin.(10).

Art.19. În situație de criză energetică, Guvernul României, la propunerea Ministerului Energiei, poate lua decizia, prin hotărâre a Guvernului, de amânare a închiderii unor capacități energetice cu funcționare pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente sau de repornire a grupurilor energetice închise și a exploatărilor miniere aferente, cu respectarea legislației de mediu și a termenului de finalizare a decarbonizării sectorului energetic prevăzut la art.3 și în corelare cu măsurile cuprinse în planurile de urgență aferente sectorului energetic.

PRIM-MINISTRU

Nicolae-Ionel CIUCĂ